

prima instanță: N. Arabadji
instanța de apel: L. Popova, A. Doga, S. Caitaz

DECIZIE

26 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Nicolae Clima

Judecătorii: Svetlana Novac, Ion Corolevschi, Oleg Sternioală și Tatiana Vieru

examinând recursul declarat de Vignan Vladimir,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vignan Vladimir împotriva întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” cu privire la restituirea prejudiciului material și cererea reconvențională depusă de întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva lui Vignan Vladimir cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina”, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 iunie 2013 și emisă o hotărâre nouă de respingere a acțiunii și a cererii reconvenționale,

c o n s t a t ă :

La 05 iulie 2011, Vignan Vladimir s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată împotriva întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” cu privire la restituirea prejudiciului material.

În motivarea acțiunii Vignan Vladimir a indicat că, la 14 iunie 2010 a încheiat cu întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” contractul de locațiune a autoturismului de marca Dodge, model Caliber cu numărul de înmatriculare C VV 575, care îi aparținea cu drept de proprietate.

Conform clauzelor contractuale a transmis în locațiune automobilul indicat, iar întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” urma să achite o sumă de bani în calitate de plată pentru locațiune locatorului, conform anexei la contract.

La 13 octombrie 2010 pârâtul a încheiat un contract de sublocațiune, transmitând automobilul sus numit unei terțe persoane.

Ulterior, la 20 octombrie 2010 automobilul menționat mai sus a fost implicat într-un accident rutier produs în or. Căușeni, str. Păcii, în rezultatul căruia a fost distrus în totalitate.

La 08 aprilie 2011, compania „Exauto-plus” societate cu răspundere limitată a întocmit un raport de evaluare nr.278/04A, conform căruia s-a stabilit costul recondiționării automobilului Dodge, Caliber, cu numărul de înmatriculare C VV 575 în sumă de 471 331,04 lei. Totodată expertul a conchis că din punct de vedere economic nu este rațional repararea acestui automobil, deoarece suma necesară pentru reparația automobilului depășește valoarea medie pe piață a unui automobil similar și anume 9 700 euro ce constituie în valută națională suma de 163 715,63 lei.

Conform pct.4.2 al contractului de locațiune încheiat la 14 iunie 2010 și art. 908 alin.(l) Codul civil, după încetarea raporturilor contractuale, locatarul este obligat să restituie bunul închiriat în starea în care i-a fost dat.

Astfel, la 07 iunie 2011, în adresa pîrîtului i-a fost expediată reclamație, prin care i s-a solicitat să-i fie restituită valoarea unui automobil similar celui transmis în locațiune, ce constituie suma de 163 715,63 lei, din care urma a fi exclusă valoarea rămasă a autoturismului (epava) în mărime de 59 615,41 lei, care a fost ignorată de către ultima.

Solicită Vladimir Vignan, încasarea din contul întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” suma de 104 100 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 4200 lei cu titlu de asistență juridică și suma de 3123 lei taxa de stat.

La 02 noiembrie 2012, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a înaintat cerere reconvențională împotriva lui Vignan Vladimir cu privire la declararea nulă a actului juridic.

În motivarea cererii reconvenționale întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a menționat că contractul de locațiune încheiat la 14 iunie 2010 cu Vignan Vladimir, a fost semnat de către directorul executiv Lupușor Eduard, care nu avea împuternicirile respective de a semna un astfel de contract.

Totodată, în contractul enunțat nu se indică în baza căror împuterniciri activează directorul executiv Lupușor Eduard.

Prin urmare, întreprinderea nu și-a exprimat consimțămîntul în sensul art. 199 Codului civil, la încheierea contractului enunțat.

Solicită, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” declararea nulă a contractului de locațiune a autovehiculelor încheiat la 14 iunie 2010 cu Vignan Vladimir și încasarea din contul pîrîtului a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 iunie 2013, acțiunea depusă de către Vignan Vladimir a fost admisă, iar cererea reconvențională depusă de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a fost respinsă ca fiind nefondată.

S-a încasat din contul întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” în beneficiul lui Vignan Vladimir suma de 104 100 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 7 323,01 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cererea reconvențională a întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” împotriva lui Vignan Vladimir a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013, a fost scutită parțial întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, limitîndu-se la suma de 500 lei achitată.

Cererea de apel depusă de întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a fost admisă, casată hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 iunie 2013 și emisă o nouă hotărîre prin care:

Cererea de chemare în judecată a lui Vignan Vladimir și cererea reconvențională depusă de întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

La 31 decembrie 2013, Vignan Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea în vigoare a hotărîrii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată recursul declarat în termen în coraport cu data emiterii deciziei de către instanța de apel.

Recurentul, Vignan Vladimir, în motivarea recursului a indicat că instanța de apel la adoptarea deciziei contestate a aplicat eronat normele de drept material.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 27 ianuarie 2014, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea pricinii, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat în limitele invocate pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este depus în termen, întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013, cu menținerea hotărîrii primei instanțe, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărîrea primei instanțe.

Din actele pricinii s-a constatat că la 14 iunie 2010, potrivit contractului de locațiune de autovehicule, Vignan Vladimir, în calitate de locator, i-a dat în folosință întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” în calitate de locatar,

autovehiculul de marca Dodge, model Caliber cu numărul de înmatriculare C VV 575 (f.d.9-13).

Faptul transmiterii către pîrît a automobilului enunţat se confirmă prin actul de predare-primire din 14 iunie 2010 (f.d.14).

La 17 iunie 2010, întreprinderea individuală „Lupuşor Cristina” a încheiat cu Compania de Asigurări „Asterra Grup” Societate pe Acţiuni contractul nr. 5320/10 de asigurare facultativă a autovehiculului cu numărul de înmatriculare C VV 575 (f.d 68-77).

Din materialele pricinii rezultă că la 20 octombrie 2010 s-a produs un accident rutier, în rezultatul căruia automobilul de marca Dodge, model Caliber cu numărul de înmatriculare C VV 575 a fost deteriorat total.

Potrivit raportului de evaluare a pagubei nr.278/04A întocmit de Societatea cu Răspundere Limitată „Exauto-Plus”, costul recondiţionării automobilului constituie suma de 471331,04 lei (f.d. 6-7).

Acelaşi raport a indicat faptul că nu este raţional repararea respectivului automobil dat fiind faptul că suma necesară pentru aceasta depăşeşte valoarea medie pe piaţă a unui automobil similar.

Reieşind din conţinutul raportului, valoarea rămasă a automobilului avariat constituie 59615,41 lei.

La 05 iulie 2011, din considerentul că întreprinderea individuală „Lupuşor Cristina” nu a restituit obiectul contractului de locaţiune din 14 iunie 2010, în starea preluată de la locator, Vignan Vladimir s-a adresat în instanţa de judecată cu prezenta acţiune.

De asemenea, la 02 noiembrie 2012, întreprinderea individuală „Lupuşor Cristina” a înaintat cerere reconvenţională împotriva lui Vignan Vladimir cu privire la declararea nulă a contractului de locaţiune din 14 iunie 2010.

Fiind investită cu examinarea pricinii, prima instanţă a admis acţiunea iniţială înaintată de Vignan Vladimir şi a respins acţiunea reconvenţională depusă de întreprinderea individuală „Lupuşor Cristina”.

Prin decizia instanţei de apel din 14 noiembrie 2013, a fost admis apelul declarat de întreprinderea individuală „Lupuşor Cristina”, fiind casată hotărîrea primei instanţe cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată a lui Vignan Vladimir şi cererea reconvenţională a întreprinderii individuale „Lupuşor Cristina” au fost respinse ca fiind neîntemeiate.

Judecînd pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie menţionează că instanţa de apel incorect a aplicat prevederile legale.

Potrivit art. 875 Cod Civil, prin contractul de locaţiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părţi (locator) un bun determinat individual în folosinţă temporară sau în folosinţă şi posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

Art. 878 alin. (1) Cod Civil prevede că locatorul este obligat să predea locatarului bunul în starea corespunzătoare, conform destinației convenite prin contract, și să mențină bunul în această stare pe durata locațiunii.

În aceeași ordine de idei, conform art. 888 C.C., locatarul este obligat: a) să folosească bunul la destinație și în conformitate cu prevederile contractului; b) să păstreze și să asigure integritatea bunului; c) să acopere cheltuielile curente de folosire și întreținere în stare normală a bunului; d) să efectueze reparația curentă a bunului.

Aceleași obligații pentru locatar au fost inserate și în conținutul contractului de locațiune încheiat între Vignan Vladimir și întreprinderea individuală „Lupușor Cristina”.

În consecință, instanța de recurs consideră că pîrîtul este ținut să repare prejudiciul suferit de locator prin pierderile survenite în privința automobilului închiriat de marca Dodge, model Caliber cu numărul de înmatriculare C VV 575.

Prin urmare, Colegiul apreciază drept eronată concluzia instanței de apel în privința faptului că întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” nu poate fi obligată la repararea prejudiciului material cauzat, dat fiind faptul că vinovat în deteriorarea automobilului este o altă persoană.

Or, în virtutea raportului obligațional, locatorul Vignan Vladimir este în drept să pretindă de la locatarul, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina”, autoturismul în aceeași stare funcțională sau a valorii acestuia.

Într-o altă ordine de idei, în decizia contestată, instanța de apel a făcut referire la faptul că la Judecătoria Rîșcani municipiul Chișinău se află spre examinare cauza civilă la cererea de chemare în judecată a reclamantului, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva Companiei de Asigurări „Asterra Grup”, intervenient accesoriu Rîșcan Aurica privind încasarea sumei cu titlu de despăgubire de asigurare în urma cazului asigurat în mărime de 9000 euro.

Referitor la acest aspect, reieșind din materialele pricinii, Colegiul conchide că respectiva cauză civilă a fost scoasă de pe rol prin încheierea Judecătoriei Rîșcani municipiul Chișinău din 25 ianuarie 2013, care în urma contestării, a fost menținută prin decizia instanței de apel din 27 noiembrie 2013.

Cu toate acestea, faptul înaintării unei acțiuni de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva companiei de asigurări nu influențează în niciun fel raportul obligațional stabilit între prima și Vignan Vladimir, ca urmare a încheierii la 14 iunie 2010 a contractului de locațiune.

În urma celor enunțate, corect prima instanță a admis pretențiile lui Vignan Vladimir cu privire la încasarea prejudiciului material în sumă de 104100 lei, fiind exclusă valoarea rămasă a autovehiculului în mărime de 59615,41 lei.

În consecință, acțiunea reconvențională înaintată de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva lui Vignan Vladimir este una neîntemeiată.

Conform art. 199 Cod Civil, consimțămînt este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțămîntul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernămînt, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Colegiul reține că, contractul de locațiune de autovehicule din 14 iunie 2010, încheiat între Vignan Vladimir și întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” este unul perfect valabil, ambele părți contractante manifestându-și acordul de voință pentru a produce efecte juridice.

Nu pot fi reținute argumentele întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” că, contractul de locațiune de autovehicule din 14 iunie 2010, a fost încheiat de directorul executiv Eduard Lupușor, persoană care nu avea împuternicirile corespunzătoare.

Or, din materialele pricinii este evident faptul că pîrîtul nu a avut careva obiecții în privința împuternicirilor acordate lui Eduard Lupușor.

În susținerea celor menționate, Colegiul face referire la certificatul de înmatriculare care confirmă luarea în locațiunea de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a autovehiculului de marca Dodge, model Caliber cu numărul de înmatriculare C VV 575, la capitolul deținător al bunului figurînd pîrîtul.

Mai mult decît atît, după luarea în locațiunea a autovehiculului, întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” a încheiat cu Compania de Asigurări „Asterra Grup” Societate pe Acțiuni contractul nr. 5320/10 de asigurare facultativă a autovehiculului cu numărul de înmatriculare C VV 575 (f.d. 68-77), iar despăgubirile ce se cuvin în baza respectivului contract au fost primite anume de Eduard Lupușor, fapt confirmat prin recipisele anexate la dosar (f.d. 53-54).

Conform art. 249 Cod Civil alin. (1), dacă o persoană încheie un act juridic în numele unei alte persoane fără a avea împuterniciri pentru reprezentare sau cu depășirea împuternicirilor, actul juridic produce efecte pentru reprezentat numai în cazul în care acesta îl confirmă ulterior. În acest caz, actul juridic poate fi confirmat atît expres, cît și prin acțiuni concludente.

Reieșind din cele menționate, Colegiul consideră că prin probele anterior indicate este demonstrat faptul că contractul de locațiune încheiat la 14 iunie 2010 este unul valabil, producînd toate efectele juridice prevăzute de lege.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța ierarhic inferioară corect a respins cererea reconvențională înaintată de către întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva lui Vignan Vladimir cu privire la declararea nulă a actului juridic.

Instanța de recurs concluzionează că decizia instanței de apel rezultă din interpretarea eronată a normei de drept material și aprecierea necorespunzătoare a circumstanțelor pricinii, fapt care determină casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

Din considerentele menționate și avînd în vedere că s-a constatat interpretarea eronată a normelor de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 al.(1) lit. f), CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Vignan Vladimir.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vignan Vladimir împotriva întreprinderii individuale „Lupușor Cristina” cu privire la restituirea prejudiciului material și cererea reconvențională depusă de întreprinderea individuală „Lupușor Cristina” împotriva lui Vignan Vladimir cu privire la declararea nulității actului juridic.

Hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 iunie 2013, se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul:

Nicolae Clima

Judecătorii:

Svetlana Novac

Ion Corolevschi

Oleg Sternioală

Tatiana Vieru